

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

PIK LIV. Ч. 228. НЬО ЙОРК І ДЖЕРЗІ СІТІ, середа, 20-го листопада 1946.

No. 228. NEW YORK and JERSEY CITY, Wednesday, November 20, 1946. VOL. LIV.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТИ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ Tel. „Свобода“ WRegan 4-0237. — Tel. V. H. Conroy: WRegan 4-1016 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

ЛУІС ДІСТАВ СУДОВИЙ НАКАЗ СТРИМАТИ СТРАЙК УГЛЕКОПІВ

Після того, як вісім визначних урядовців зложили записане зізнання (афидейвит), що страйк углекопів стане нещастям для краю, федеральний дистриктовий суддя Дистрикту Коломбія, Т. Аллен Голдсборо видав судовий наказ предсідникові майнерської юнії Джанові Л. Луїсові стримати страйк майнерів м'якого вугілля. Страйк на підставі його доручення мав розпочатися в середу 20 листопада. Наказ важливий до середи 27 листопада, а на п'ять годин перед вигасненням наказу має бути отворена судова розправа над цим, чи наказ має остати далі в силі. Луїс покищо не відповів нічого на таке за рішенням суду, яке, як показується, було видане за телефонічним порозумінням з президентом Труманом, що перебуває на вакаціях на Флориді.

Майнери виходять на страйк.

Розпорядок уряду до майнерів, виданий секретарем внутрішніх справ Кругом, що страйк є протизаконний, бо це є поломання контракту з боку юнії, прибито на видних місцях в майнерських околицях. Не зважаючи на це, що Луїс загрозив страйком на середу 20 листопада, вже в понеділок 18 листопада яких 40,000 майнерів покинули роботу під закликом: „Нема контракту, нема праці“.

Залізничний рух обмежений.

Бюро Оборонного Транспорту — ОДТ — видало доручення залізницям, щоб вони обтяли число потягів на 25 відсотків, щоб у цей спосіб зберегти припаси вугілля. Тому, що більшість залізничних потягів кодо великих міст порушуються електричною силою, рух на цих залізницях не буде обмежений, а це теж не дошкочить робітникам у їх дозід до праці з перемислом.

Найбільше загрожений страйком залізний промисл і тому уряд заморозив припаси вугілля в приватних складах, щоб можна розділювати вугілля промисловим підприємствам відповідно до потреби.

КОНВЕНЦІЯ СІО ПРИНЯЛА ПРОТИКОМУНІСТИЧНУ РЕЗОЛЮЦІЮ.

Конвенція Конгресу Промислових Організацій, яка розпочалася в Атлантик Сіті в понеділок, одногосно прийняла резолюцію, з домаганням, щоб більшістьки не вмішувалися в політику цієї організації. Коли ексекютивна рада поставила цю резолюцію до одобрення, повстало мале замішання, бо дехто хотів протестувати. Однак, коли предсідник СІО Філіп Морей заявив, що безупинне вмішування комуністів кидает на СІО тавро комунізму, ротивники резолюції скапітулювали з опозиції і резолюція перешла без протесту. Заповідають, що справа комунізму вирине ще раз, коли прийде до вибору деяких урядовців на конвенції.

ВКРАЛИ СОВЕТСЬКИЙ ПРАПОР З РОБІТНИЧОЇ КОНВЕНЦІЇ.

Хтось украв советський прапор з конвенційної сали Конгресу Промислових Організацій в Атлантик Сіті. Це виявилось, коли один з делегатів заявив, що нема прапора СССР між 51 прапорами, які викишено на сали на честь Організації Об'єднаних Держав, якої Асамблея і Рада Безпеки тепер відбувають свої засідання під Нью Йорком. На це урядовець, який робив підготовку до конвенції, заявив, що советський прапор був на сали, отже очевидно хтось його вкрав. Один з проти комуністичних делегатів на конвенції заявив, що хоч ми не любимо комуністів, то Росія була нашим союзником у війні і причинилася до перемоги над нацистами, тому її прапор повинен бути між іншими прапорами.

СЛІДСТВО ПРОТИ СЕНАТОРА БІЛБО.

Сенатська слідча комісія ухвалила розпочати слідство над поведінкою сенатора Теодора Дж. Билбо, демократа з Мисисіпі, після того, як комісія розглянула зажадення, що Билбо дістав \$25,000 нагороди за приділення воєнного контракту одній фірмі. Проти сенатора витягнули теж закиди, що він вчасі передвиборчої агітації виявляв погляд, що нігри не повинні мати права голосування при виборах. Коли б закиди проти сенатора показалися правдивими, він може бути недопущений до обняття становища сенатора.

ПЕНИСИЛИНА ЛІКОМ ПРОТИ НЕДУГИ СЕРЦЯ.

Пенисилина лікує одну зі смертельних серцевих недуг, звану „бактерія ендокардіт“, як це оприлюднює д-р Сідні Стравс, предсідник шікагівського товариства серцевих недуг. Ця недуга майже без виімку кінчилася досі смертю. Вона часто появлялася після витягнення зубів. Однак, щоб пенисилина могла допомогти, треба її заживати ще перед витяганням зуба, каже д-р Стравс.

Генерал Клей за заведення цивільної влади

Заступник військового команданта в американській окупаційній смугі в Німеччині, лютенант-генерал Лусіус Д. Клей, заявив перед військовою комісією сенату у Вашингтоні, що адміністрація окупаційної смуги повинна бути передана в цивільні руки. Переслухання в комісії було довірочне, тому не оприлюднено змісту. Однак завісно, що департамент стейту протриває таким змаганням військових кол том що це належить до закордонної політики, якої напрямні встановляє департамент стейту.

НАУКОВЕЦЬ ПРОТИ ЗАСТРАШУВАННЯ В ЗАКОРДОННІЙ ПОЛІТИЦІ.

Гостру критику американської закордонної політики висловив канцлер університету в Шікаго, д-р Роберт М. Гочинс у своїй промові в Лос Анджелес, у Каліфорнії. Запашування йде від нашого посідання атомової бомби. Коли її ніхто інший не має, то або ми повинні її використати, або довести до того, щоб ніхто її не мав, твердив Гочинс. Ми дозволили Росії захопити провід у змаганнях до розброєння, хоч воля на це не заслуговує. Нам не вільно розпочати превенційної війни, коли ми не хочемо йти слідами нацистів, які за це відпокутували смертну кару. Коли ми хочемо створити мировий стан у світі, нам треба самим перевести моральну, інтелектуальну і духову революцію в цілому світі, радив канцлер.

РОСІЯ ЗА РОЗШИРЕННЯ ПРАВА ВЕТА.

У виданні Нью Йорк Таймсу з 19 листопада, Джеймс Рестон, пише статтю, а в ній твердить, що Росія не то, що не бажає собі обмеження права вета, а навпаки, хоче його розширення. Рестон твердить, що при дискусії над правом вета в Ялті виринула ця справа і тоді Молотов висловив погляд, що вето повинно бути не обмежене, таке, щоб держава могла його ажиквати, коли лише хоче. Щойно на домагання Рузвельтового післядця до Сталіна, Гарія Гопкінса, вчасі конференції в Сан Франсиско Сталін згодився на обмеження вета до кінечних випадків. Мало кому звісно, пише Рестон, що на засіданні Ради Безпеки 22 березня біжучого року Совети предложили домагання розширення права вета. Коли б їх пропозиція була прийнята, то обмеження прийняте Сталіном, було б цілком скасоване, пише Рестон.

Поступ в нарадах Великої Чвірки; Молотов погоджується

Рада закордонних міністрів Чотирьох Потуг на своїй сесії дня 18-го листопада досягнула основного порозуміння щодо статуту вільної території Трієсту, повновластий губернатора та поділії. Советський міністер Молотов поробив цілий ряд уступок, задержуючи собі ще можливість кінцевого спротиву. Проте вважається, що справа Трієсту може бути вирішена вже в найближньому часі. Одна публікація Трієстського університету перевела анкету кого вважається найбільш відповідним кандидатом на губернатора Трієсту і найбільше голосів дістав генеральний директор УНРРА Ля Гвардія.

СПРАВА ВЕТА ПРЕДМЕТОМ НАРАД П'ЯТОХ ВЕЛИКОДЕРЖАВ.

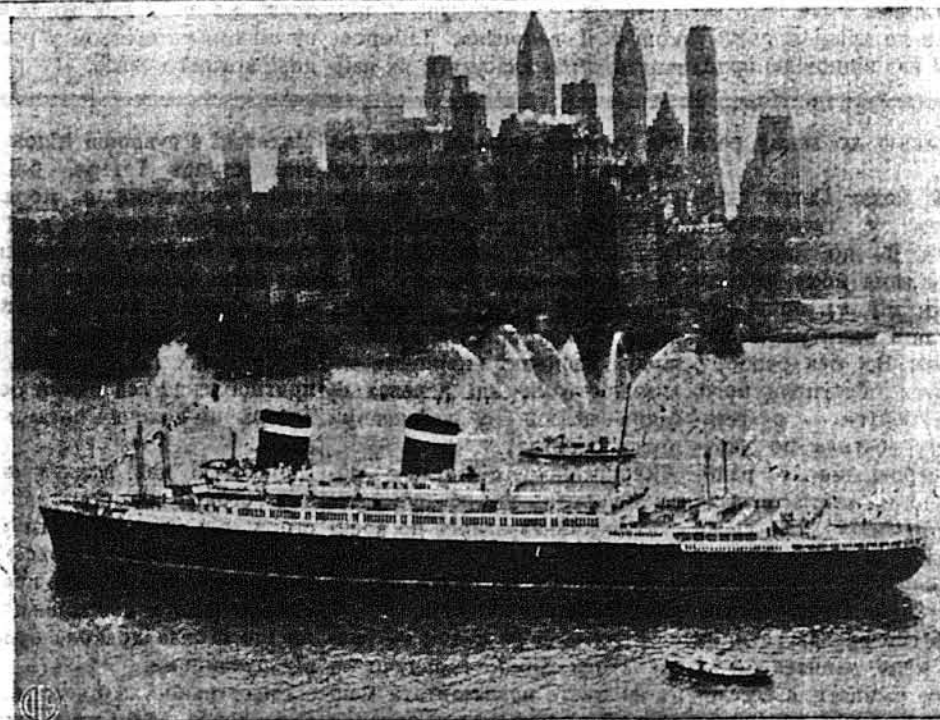
Представники п'ятиох великодержав, Америки, Англії, Франції, Росії і Китаю, яким прислуговує право вета в Раді Безпеки, продовжували свої наради в справі добровільного обмеження, зга. згаднення цього права. Совети і тут зробили малу уступку, погоджуючись, щоби кожна з уприлюднених великодержав порозумівалась взаємно з іншими в справах, в яких вона думала б використати своє право вета. Описля советський представник Громико заявив, що його країна буде рішучо протривати будьяким змінам права вета визначеного чартером О. Д. В пресових коментарях стверджується, що Советський Союз радше ще більше скріпив би право вета, чим мав би погодитися на його згаднення.

З НАРАД ЗАГАЛЬНОГО ЗІБРАННЯ ОБ'ЄДНАНИХ ДЕРЖАВ.

Предметом нарад поодиноких комітетів Загального Зібрання О. Д. дня 18-го листопада були насамперед справи бюджету О. Д. та протекторату над недержавними територіями. В обидвох справах Советський Союз був в опозиції і не внесено ще жодних конкретних рішень. Дня 19-го листопада на пленарній сесії Загального Зібрання у Флошінг Мелов Парк маал відбутися церемонія офіційного прийняття до Об'єднаних Держав трьох нових членів — Швеції, Ісландії та Афганістану, делегати яких описля вже братимуть участь в нарадах. На порядку дальших нарад буде перевибір членів Ради Безпеки та Економічної і Соціальної Ради, як теж єгипетська пропозиція резолюції в справі переслідування і дискримінацій.

ЗНОВА ПОГОЛОСКИ ПРО ХВОРОБУ СТАЛІНА.

У зв'язку з неприязністю Сталіна до нарадах в Москві з нагоди річниць жовтневої революції, в пресі знова появилися вістки про фізичну недиспозицію Сталіна, зв'язану вже з його віком. Робиться теж всілякі згадки про советські уступки в закордонній політиці, що їх в останньому часі викazuje советська дипломатія на міжнародному терені, вважаючи їх тільки за тактичні маневри, які в нічому не змінюють кінцевих советських цілей.

ВИТАЮТЬ „АМЕРИКАНСЬКУ КОРОЛЕВУ ОКЕАНІВ“—Перед нами хмародери Нью-Йорського Мангетену і розлога ріка Гудсон, на якій плимається „Америка“, перший пасажирський американський корабель, що курсуватиме правильно між Нью-Йорком і європейськими портами. Ті, що оглядали цей корабель, кажуть, що це людсус, якого немає ніякий другий корабель у світі. Впродовж останніх п'ять років він перевозив американських вояків з Америки до різних країв, а потім звідтам назад до рідного краю.

ПЕРЕМОГА БЕВИНА В БРИТАНСЬКОМУ ПАРЛЯМЕНТІ

Не зважаючи на „бунт“ деяких лейбуристських членів парламенту проти закордонної політики Бе-вина, він дістав одногосну заяву довіря в Палаті Громад. За апробатою дотеперішньої закордонної політики Бевина голосували 353 послів, проти не було ні одного голосу, натомість біля 100 послів здержалися від голосування, що свідчить, що „тиха опозиція“ в нутрі самої урядової лейбуристської партії є серйозніша, як це можна б сподіватися. Опозиція з бувшим премієром Чорчилем на чолі піддержує політику Бевина. Урядовий проект про обовязкову військову службу в мирних часах має в британському парламенті теж попертя більшості.

УЧАСТЬ АВІАЦІЇ В БОЯХ В ГРЕЦІЇ.

Зі Салоніки повідомляють про запеклі бої урядових військ з комуністичними „наїзниками“ в горах здовж північного кордону з Югославією. В боях з урядового боку бере участь авіація. В офіційному комунікаті стверджується, що сили „наїзника“ були далеко більші, як це можна було сподіватися. В комунікаті говориться виразно про „наїзників“, вказуючи, що комуністи організують війну проти Греції в Альбанії, Югославії та Болгарії. Грецький уряд зложив британському й американському амбасадорам відповідне звітлення про боротьбу з червоними бандами за останній час. Вважається, що грецький премієр Тсальдаріс приїде до Нью Йорку, щоби особисто представити Загальному Зібранню О. Д. зглядню Раді Безпеки справу порушування грецького кордону з боку трьох сусідніх країн.

ХТО БУДЕ ПРЕЗИДЕНТОМ ФРАНЦІЇ.

Французькі соціалісти, постава яких в новому парламенті вирішить долю країни, бо може дати перемогу комуністам або правим партіям, відбули своє засідання та вибрали бувшого міністра внутрішніх справ Андре де Токера провідником їхньої парламентарної групи. На пропозицію комуністів прилучитися до них, соціалісти ще не дали відповіді, але коментуючи цю пропозицію соціалістична преса стверджує, що перед піддержкою французьких комуністів треба б раніше знати, які наміри має Москва, а це власне невідоме. Якщоб соціалісти прилучилися до комуністів, то Франція перший раз у своїй історії мала б комуніста президентом.

ГРЕНЛЯНДІЯ — АМЕРИКАНСЬКА БАЗА ПРОТИ МОСКВИ.

Московське радіо дня 18-го листопада в коментарях Рисакова обвинувачувало Америку, що вона перемінює острів Гренляндію у воєнну базу проти Советського Союзу. Рисаков покликуювався на слова одного американського полковника, який мав написати в магазині Колієра, що на випадок війни американські літаки з Гренляндії могли б легко атакувати найважливіші советські воєнно-промислові споруди на Уралі.

СУДЯТЬ НІМЕЦЬКИХ ВОЄННИХ ЗЛОЧИНЦІВ.

В Римі британський військовий трибунал судить двох німецьких генералів, Макензена і Мельцера, обвинувачених за воєнні злочини. Підсудним закидується, що вони видали наказ масакри 335 італійців, як відплату за вбивство 32 німецьких нацистів.

ЗАВОРУШЕННЯ В ЄГИПТІ.

На вулицях Каїро єгипетські студенти влаштували велику демонстрацію, звернену проти Великої Британії та єгипетського уряду. Підчас демонстрації дійшло до зудару між студентами і поліцією, причому заатаковано теж англійську військову автомашину. Студенти домагалися закінчення британської окупації країни.

„РЕАКЦІЯ“ В ІРАНІ.

Московське радіо виступило з обвинуваченням проти іранського уряду за „організацію репресій проти демократичних організацій“, при чому було вбитих 40 осіб та 170 поранених в провінції Кузістану. Московське радіо ствердить, що „іранська реакція та закордонні кола“ намагались тероризувати іранських „демократів“ безпосередньо перед виборами до парламенту.

БРИТАНСЬКИЙ ПРОТЕСТ В СПРАВІ ВИБОРІВ В РУМУНІЇ.

В Лондоні опубліковано текст британської протестаційної ноти до румунського уряду в справі передвиборчої практики урядових партій, яку не можна назвати демократичною. З Букарешту повідомляють, що терор проти опозиції продовжується.

КИТАЙСЬКІ НАЦІОНАЛІСТИ ПЕРЕД ЧЕРВОНОЮ СТОЛИЦЕЮ.

З Пейпінгу повідомляють, що китайські урядові війська є у безпосередньому віддаленні від комуністичної столиці Єнан, оточуючи її з чотирьох сторін.

"СВОБОДА" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597-7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Повнолітнє число три центи.		Three cents a copy.	
На рік	\$7.00	One year	\$7.00
На рік	\$3.75	Six months	\$3.75
На три місяці	\$2.00	Three months	\$2.00
В Америці та в Канаді:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	\$10.00	One year	\$10.00
На рік	\$5.25	Six months	\$5.25
На три місяці	\$2.75	Three months	\$2.75
Число з суботи (з англійською частинкою):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	\$2.50	One year	\$2.50
На рік	\$1.50	Six months	\$1.50
За оголошення редакція не відповідає.			
За кожну зміну адреси платиться 10 центів.			
Адреса: "СВОБОДА," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.			

В ОБОРОНІ ПРАВ ЛЮДИНИ

Американські католицькі єпископи знов заговорили про мир. Заговорили в такий спосіб, що Нью-Йорк Таймс, згадуючи за цей їхній голос, написав, що він є теж голосом „мільйонів американців інших вір”.

Цей голос каже, що для великої справи миру вартує народам і державам пожертвувати втратою деякого з суверенності, території, границь і т. п. Однак навіть у найбільшій жертві мусять бути пошановані права людини, Богом дані, які визнає Конституція Злучених Держав таких, що їх нікому не можна відібрати. Щодо цього не може бути ніякого компромісу. Проте так виглядає, що такими компромісами пробуємо дійти до замирення зі Советами, себто з тим Кремлем, який основних людських свобод не визнає і не шанує.

Щоб миритись, кажуть єпископи, треба спершу миротворцям погодитись щодо цього, що мусять бути забезпечені людині в цілому світі, в кожному краї включно з Советами ті права, які гарантує Чартер Об'єднаних Держав.

Єпископи звертають увагу на цю трагедію, яку нині переживає людина у многих краях. Вони згадують за мільйони воєнних в'язнів, що їх ще досі не пускають додому і вживають до невольничої праці. Нагадують мільйони тих, що їх в нелюдьський спосіб переселяють на інші землі з тих земель, на яких їх рід жив сотнями літ. Нагадують теж мільйони нещасних людей, що їх виселяють за те, що вони не стали комуністами, чи не є добрими комуністами. Вкінці представляють єпископи ще й досі нерозв'язану проблему тих скитальців в Європі, що не можуть повертати до рідного краю. У всіх тих справах, як виходило б з голосу єпископів, миротворці ради мира уступають весь час советській тоталітарній філософії, яка не бачить людини, а тільки державу, партію, владу.

Ще ніколи в людській історії, кажуть єпископи, людина не втерпіла стільки, як в часі новітніх тоталітарних філософій та режимів, з яких залишився ще комуністичний режим, що далі здійснює на людині свою безсердечну, політичну філософію. Потурання цій філософії, це не шлях, що веде до мира, кажуть єпископи. На зневазі людської гідності мира ніхто не побудує. Миротворці мусять зрозуміти, що людське життя є священне, та що всім людям, де вони не жили б, прислугують певні свободи, певні права, яких їм ніхто не сміє відбирати. Тільки на таких засадах, кажуть єпископи, можна миритись. Людське життя мусить бути пошановане всюди, у всіх краях, серед усіх народів, що змагають до замирення. Воно ж освячене кров'ю Христа Спасителя на Голгофті!

Домагання, піднесені католицькими єпископами, є такими, що їх мусить обстоювати кожна свободолюбна людина, що бажає світові спокою, а людям кращого життя. Від проголошеного ними становища не може ніяк відступити Захід, коли переговорює з Кремлем у справі мира, якщо хоче, щоб християнська цивілізація не пропала, а далі жила.

Чи нова імміграція шкідлива?

Пані Елінор Рузвельт у розмові дня 14, листопада в Нью-Йорку з делегатами американців і канадців українського роду в справі допущення скитальців до Америки вказала на труднощі такого кроку тому, що деякі робітничі юні і ветерани ведуть сильну агітацію проти нової імміграції. Робітничество опирає свій спротив на цьому, що свіжі іммігранти можуть збити ціну праці, а це знов може відбитися на добробуті усього робітництва. Очевидно, що тут не іде про загальних робітників чи ветеранів, а тільки про деякі групи, якими керують різні демагоги. Але берім під увагу голос і тих груп, залишаючи на боці навіть усяку гуманність, усяке чоловічлюбство. Розберімо цю справу з іншого боку, а саме з точки добробуту Америки як цілості. І не шукаймо далеко за аргументами проти такого становища робітництва, а наведемо лише, про що говорять знавці прилюдно.

Саме згаданого вище дня відбулася в Клівленді конференція Американ Гетт Асошіейшен, на якій між іншими обговорювано розподіл населення з огляду на вік у зв'язку з імміграцією. Віцепрезидент Метрополитен „Лайф Іншуренс Компані, д-р Луїс Доблін на підставі призначеної статистики виказував, що стримання своєї імміграції до Америки відбулося на упадку числа народин на одну третину. Внаслідок цього тепер є в Америці непропорційно велике число старих людей в порівнянні з числом молодих людей. Показується напр. що живе тут 10,000,000 людей у віці понад 60 літ, а їх треба втримати при житті, хоч їх працездатність менша, ніж працездатність молодших людей.

З інших наведених там статистичних даних замітні такі висновки: В 1960 році три чвертини людей будуть вмирати у віці 45 літ, або вище, а коли такий стан буде тривати довше, то з кінцем теперішнього століття дев'ять десятих населення буде вмирати в згаданому віці, бо дуже мало буде молодих людей. Знову д-р Теодор Кломп з Нью-Йорку доводив, що в 1980 році буде в Злучених Державах 150,000,000 населення, а серед нього 21,000,000 будуть мати 65 або більше літ. Висновок такий, що Америка це буде нація старців. Що це значить для країни, хай свідчать далші цифри Кломпа, а саме: Три роки тому було в Америці 25,000,000 людей, які були хворі на хронічні недуги, внаслідок яких ці люди втратили 1,000,000 робочих днів.

Подавши такі цифри, поставив референт запит: „Що робити із старими і частинно неспосібними до праці людьми?” У дискусії над відповіддю прий-

шли учасники конференції до переконання, що не годиться відправляти з роботи старших людей сумарично лише тому, що вони досягли якийсь вік життя, але треба перевірювати кожну людину окремо, так як переводиться вибір, коли приймають людину до праці. На прикладі живих людей доказували дискусанти, що старші люди бувають спосібні до праці в різних напрямках і тому треба їх вживати до такої роботи, до якої вони з огляду на свій вік надаються. Коли б відкинути сумарично старших людей з роботи, то повстане паразитизм, тобто такий стан, що старші люди, маючи старечу пенсію, будуть жити з ласки молодших, котрі будуть платити непомірно високі податки на різні фонди, з яких будуть користати старші люди, що перестали працювати.

Телеграфічні звіти з конференції не зазначили, чи була дискусія над основними причинами, чому Америка стартіється. Стверджено лише на вступі, що причиною упадку числа молодого покоління є заборона імміграції, але не згадано, чи була дискусія над усуненням цієї причини, тобто над отворенням імміграції. Та пригадка про це вистарчає, щоб нею займалися такі чинники, які саме стараються отворити брами Америки для скитальців і інших іммігрантів. Нема сумніву, що люди, які перейшли таку життєву кризу, як скитальці, будуть влячні краві, який прийме їх до себе і дасть їм спроможність працювати. З минувшини знаємо, що іммігранти вложили велетенську працю в розбудову і вміли перетерпіти найбільші злидні. Досвід можна використати і в теперішньому часі. Винахід машин не все мусить викидати людей з роботи. Зрештою винаходи не є привязані до одного чи двох країв, бо вони є спільним добром цілого світа. Отже й Америка мусить пригадуватися над цим, як ужиткувати людську працездатність. Аргумент, що іммігранти відмолджують населення є настільки важний, що різниця клімату для переселення теж впливає на розвиток покоління. Теперішнє населення Америки виказало велику енергію мабуть якраз тому, що тут скреснулося різні національності і повстала нова, так би мовити, американська раса, чи нація. А це повинен бути один з аргументів, щоб отворити границі Америки для нових іммігрантів.

Та коли йде про використання скитальців, то треба теж тямити на поспіх у цій справі. Не лише пані Рузвельт, але теж інші приглядатися стверджують, що бездіяльність у таборах нищить людину морально і підкопує її здоров'я. Таборове життя треба скасувати як най-

Микола Чубатий.

Треба зближити дві відчужені частини одного народу

(З нагоди поставлення нового владки Преосв. Данила Іванча для виселенців Карпатської України).

Переломові події в житті народів заставляють їх членів пригадуватися над своїм власним національним життям та витягати науку з пережитого. Історія стає тут найкращим вчителем, бо вчителем, що оперує фактами певними і безпристрасними. Життя буває сильніше від всяких пересудів набутих століттями часто завдяки посторонним силам, що заколючували правильне життя недержавної нації. Аж переломові події в житті народів потрясають немов збіркою свідоцтв, усувають пересуди та випростовують шлях національного життя.

Ніхто не може заперечити, що впродовж другої половини 19-го століття та перших років 20-го століття найбільшійшим явищем українського національного життя було галицьке москвофільство в Західній Україні. Це були мало чи не єдині факти в житті європейських народів, що цілі тисячі „то й сотки тисяч членів української нації не мали свідомості своєї національної приналежності та вважали себе членами ворожого народу. Москвофільство було правдивим боляком на національній організації української нації.

Таке саме було в Східній Україні. Тисячі, зокрема інтелігентів, стали духовними рабами культури панівного російського народу. І хоча вони не перетили, що вони належали до окремої української етнічної групи, вони не мали ні духовного ані морального хребта, щоб вважали себе членами рівноправної нації. Державна культура Москви зробила їх рабами сусіда, прикула до колесниць сусіда-загарбника.

Аж такі потрясаючі події, які принесла зі собою перша світова війна, визвольна боротьба українського народу та національна революція в Україні потрясли до основ і галицьким москвофільством та східно-українським малоросійством. Галицькі москвофіли, ще 1914 року витали хлібом і сіллю наступаючу на Галичину російську армію. З ентузіазмом витали вони царя Микола II, коли він у Львові проголошував, що сповняє заповіт московського князя Івана Калити: „Да не будет Подаремной Руси”, та приєднав Галичину до Московщини. Ці самі москвофіли 1915 року тягнули

скорше і дати людям працю, яка дасть їм почуття своєї гідності, а з цим і зробить їх знатим цінним матеріалом у розбудові кожного краю.

на схід з відступаючою російською армією, щоб на власні очі побачити матушку Росію. А побачивши її, побачивши українську національну революцію та моральну висхідність рідного народу над хаосом революційної Росії та здичістю московського більшевизму, вони вертали на Західну Україну українцями та вірними синами рідного народу. Два роки революції потрапили зробити зі стовпа москвофілів д-ра Евгена Давидяка старшину Української Галицької Армії, а з д-ра Маріяна Грушевича, російського поета Подкарпатської Русі та царського градоначальника важко добутого міста Перемишля, зробили професором тайного українського університету та відомого судового оборонця українців - революціонерів перед польськими судами. Галицьким москвофільством з перед 1914 року пішли сотки інтелігентів та тисячі селян, що серед тих історичних подій та виднавши свій рідний, український нарід.

Подібна перемена наступила в душах сотень, а то й тисяч східно-українських малоросіян. Читати б тільки спомини відомого генерала армії Української Народної Республіки Петрова, читати б наукові твори таких вчених як Демченко, історика права з перед революції та по революції, було б чути зізнання високого достойника російської синодальної церкви, митрополита Володимира над Кляземою Олексія, уродженця Дніпропетровщини, про їх стару малоросійську віру з перед 1917 року та нову по 1917-ти роки, щоб зрозуміти, які сильні духові перемиї були в силі принести російська соціальна та українська національна революція в душах тисячів східно-українських малоросіян. З колишніх попіхачів московського державного воза ставали вони горячими українськими патріотами та вірними синами рідного народу, для якого готові були страждати та навіть вмирати.

Немає ніякого сумніву, що події, які започаткувала Перша Світова Війна, до основ потрясли теж душами дітей закарпатської України, душами найбільше пораненого брата, як самі себе назвали делегати Карпатської України до західно-української Національної Ради. Тисяча дів малярського панування над Карпатською Україною, москвофільська пропаганда серед підкарпатських русинів, як вони себе звикли називати старою, назвою, витворила серед тої частини у-

країнського народу правдиве душевне замішання. Інтелігенція дала себе здібальша ошоломити малярський цивілізацій. Серед мас народу, що за всяку ціну хотів зберегти свою „руську віру”, царське москвофільство та православ'я стало тою приманою, що мала принести їм ратунку перед змідженням та національною загибеллю. На ділі одної друге було штучно насадженим, чужим впливом, якого карпатські українці стали повільно позбуватися у зв'язку з українською національною революцією та з розпадом Австро-Угорщини.

Новий окупант Карпатської України, Чехословаччина, далше штучно підтримувала той національний хаос в надії найти там для себе терен експанзії та браму до „російського брата”. Карпатська Україна стала першою українською землею, на якій розігралася коротка трагедія відбудови української влади (в березні 1939) та нове світове потрясення, принесене Другою Світовою Війною. Карпатська Україна дозріла серед тих історичних подій та як органічна частина української нації вона нині переходить нову Голгофту національного та релігійного переслідування з боку московського Кремля.

Надії малярів утримати Карпатську Україну в межах історичної корони Св. Стефана нині розлетілися як пух серед вітряної погоди. Надії на поворот панування маляр на цій частині України нині рівні нулю. Сама Малярщина в цій політичній констеляції скорше засуджена на загибель, ніж маляр Карпатська Україна. Бодшевський терор на Карпатській Україні основно відіграв карпатських українців з москвофільства.

Коли більшовики заняли Ужгород чеська урядова преса інформувала дуже докладно, як щиро віват червону армію молодий греко-католицький єпископ Ужгородський Преосв. Федор Ромжа, людина москвофільської орієнтації. Не минав один рік і молодий владика пішов тим самим шляхом мучеництва, що й галицькі українсько-католицькі єпископи з митрополитом Йосифом Сліпим у провіді. Для нового московського червоного окупанта це мало було політичною та навіть російською національною лояльністю. Йому треба було, щоб релігійний провідник карпатських українців став православним москалем, зрадником власного народу та власної церкви. Карпатські українці перенесли на своїй шкідрі останню лекцію, що навіки спола їх з монолітом української нації.

Американська еміграція, що покинула рідну землю по обох збоках Карпат ще перед війною, коли ці духові перемиї не наступили в душах українців, часто не може зрозуміти того процесу, що відбувся в

ВАСИЛЬ ПАЧОВСЬКИЙ

ЗА УКРАЇНУ

(Історична повість, оперта на подіях в Україні

в 1664 році).

20)

— Не жартуй, Петре! — ось тобі дав, — вигадувал копромовила Маруся — бач, пані хвора з тоски та сні недобрі мала...

— Снитися, то й снитися, а як прісниться, то й все минеться! Здоровив вас гетьман шастям, здоровлям та доброю вісткою, що два тижні там побуде тай зараз прибуде!

— Кудиж бо поїхав тепер? — питала Олеся.

— До Корсуна, Ясна пані, панує, бенкетує, тай наказує Ясновельможний не вдаватися в тугу, бо що собі гадкує, думкає, все статися має. А Останкові отже яблучко я взяв, а де взяв, в зайчика одняв, щоби

— Ти йдеш до пана Стеткевича за ділом яким, що що?

— Ні бо, гетьман вислав до Вас, Ясна пані, оповістити, що усюди гаразд ведеться...

— Та кажіж бо, як і де пробував, що робив воевода мій? — допитувала Олеся.

— Легко казати тому, кому в горлі не сухо!

— Ти голодний, так їдь чим скорше на замок, а ми направи перебіжимо!

І потішена Олеся не йшла, а

бігла стежкою до замку рада та весела.

Небавом козак Петро сидів за столом у гетьманській ідальні та їв по козацьки. Гетьманша сама йому доливали чарками мід, то присідала, то вставала і випитувала про свого Івана. Всі без розбору, пани і слуги обступили його, раді дещо почути — а гетьманша всіх гостила по українському серцю, що в радісних рада цілий світ згадувати та угостити.

Козак відказував на запити полудіями та примівками на виворіт їх повертаючи. Небавом став сам розказувати, як поповів та меду написав — а став прикрі оминати, а весело придавати, а так жартувати з такими мінами, що всі реготалися...

А в Корсуні на замку як польська піхота обступила будинок воєнової ради, ті два козаки, що дістали приказ чекати у першій кімнаті, почувши

під дверима сильний голос регіментаря. Це не говорив той солоденький Маховскі, що так панькався з Виговським, а той суворий, неублагаємий суддя на смерть. Такий голос чули його не раз у наказі, погрози, або в читанні присуду на неспокійну чернь, яку вивішував цілими сотнями по деревах та сідив на кілі за найменший прояв спротиву.

Тепер Маховскі читав — козак почув, що це був присуд, де приказувалося по воєнному артикулу всіх, що підбурюють чернь до бунту — кати смертю.

— Ви мені не судді! — скапанав хтось грімко і рішучо — ви не маєте права читати мені присуд по артикулу. Я воевода — сенатор Річі посполитої — мене судити можуть тільки король Фіогор Мілість і сенат. Іх судові над собою я підчинюсь, а вашого суду я не признаю!... Стало тихо. Через хвилину відчинилися двері. Вийшов

Маховскі з суворою міною, за ним ступав Тетеря, блідий, хитро усміхнений з проявом внутрішнього вдолія, далі поступали Рембач, Пшепюрскі і Хенцінскі, командианти піхотних польських рот, гей застрашені, ще кілька шляхтичів гей пригноблених гей пняний осаул Тетері, що волович ногами позаду...

Маховскі дав приказ козакам стояти на поготові до стрілу під карою смерті і не пускати воеводу Виговського із кімнати, такий сам приказ дістала піхота шляхоцька рота, що стояла довкола будівлі під ручницями.

Виговський сам остав у кімнаті, довго сидів гей пригноблений. Заходяче сонце кидало крізь крати пращальне червоне проміння на його бліде лице, втомлене переправою з ворогами. Йому видавалося, що це сон, після якого він проти будився!...

Ще довго стояли перед його очима лиця самозванчих суддів. Ось Тетеря, його шурина по братовій, мовчливий цілий час як лис з хитрим облудно лживим лицем, скриваючим притаєну радість зависти. Ось Маховскі з солодкою міною, пропалаючи йому зізнання хлопів, яких постягав, аби сфалшувати зізнання проти його, відтак щораз грізніший, та щораз лютіший на його сильну оборону. Ось і всі пучаті його підніжки шляхтичі притакуючи як барани на кожне слово Маховського й ось осаул наполюханий та мовчливий заць, нещасливий майже, що його покинали до суду!...

— Ні, це не може бути, це не може бути! — вмовляв у себе гетьман — вони мені не предложили ніяких живих свідків, усі зізнавали під примусом питки, на тортурах, тай ще самі мушри — не козаки! А до того звідки він сміє мене судити такий поспіпак Чарнецко-

го? Сам Чарнецкі мені не рівня, я столичний воевода, сенатор я — що це вони жарті зі мною створють?!

— А може ні? У такого звіра все можливе, а Польща — держава безправна! Навіщо я їхав сюди? було підоджати на Сірка під містом, або бодай у місті серед свого збройного відділу!...

Стало смеркати. Гетьман кинувся до дверей — були замкнені на ключ.

— Гей є хто там, ні? — кричав з досадою.

— Чого? — відгукнув глухо якийсь голос.

— Хто це?

— Сторожа!

— Пусті мене!

— Не можна, пане — під горою смерті!

Гетьман кинувся на канану: лежав довго гей підкошена бурянина... Ще раз встав.

— Хто він, козаки чи хто? — Козаки.

(Дальше: буде).

„Рада Безпеки” одної шікаговської дільниці

Мешканці тої частини Шікаго, що є за знаменитими шікаговськими ятками, стараються вирішувати свої спільні справи в демократичний спосіб. Для тої цілі створили шість років тому „Сусідську Радку” — ніби свою „Радку Безпечности” — в якій працюють разом для добра цілої громади. Різного походження, різного вірування, мешканці тої, колишньої недавно президент Труман у своїй промові до Національної Урбанської Ліги. Він закликав всіх американців працювати „для тривалого порозуміння й співпраці поміж громадянами всіх вірувань, всіх рас”.

В тій дільниці, на квадратній милі простором, мешкає яких 120,000 осіб. Всі вони, безпосередньо чи посередньо, економічно залежать від мясної „індустрії”. Шікаго стало центром тої „індустрії” тому, що більшість скоту, призначеного на забій, плекається на захід від Шікаго, в час як готові мясні вироби споживаються в більшості на сході.

Першими поселенцями за ятками були ірландці та німці. За ними стали приходити поляки, далі литовці, чехи, словаки, українці та на кінець мексиканці. Поверх дев’яносто відсотків — католики, але є там також лютеранська парохія, російська церква та жидівська синагога.

До створення „Сусідської Ради” мешканці жили не дуже приязно поміж собою. Литовці й українці вважали поляків ворогами; не дуже любився поміж собою чехи й словаки, а всі п’ять згаданих національних груп ставилися до ірландців як до чужинців. Доля місцевих жидів не була завидною. Нігри, ідучи на ятки до праці, мусили переходити через цю дільницю; але трималися головних вулиць, бо боялися нападів. Коли ж на цьому дешевому ринку праці з’явилися мексиканці, до них ставилися ще гірше як до нігрі.

Дільниця за ятками все ще є неприязним місцем: не зникли ще всі темні сторони життя в убогих дільницях промислового міста, не розвіялись нетерпимість поміж мешканцями, — але 120 тисяч осіб вже почали налагоджувати не-

порозуміння, творити краще життя. Вони спромоглися зорганізувати „Сусідську Радку” в ній спільно працювати.

Думка про те, аби створити демократичну громадську раду в дільниці за ятками (званої як „Бек оф дї Ярдс”), з’явилася в молодого соціолога, скінчившого шікаговський університет — Савла Алинського. Він був переконаний, що коли люди ліпше пізнають один одного та будуть разом працювати, тоді їх ворожнеча та упередження зникнуть. Крім того він вірив, що це принесе не тільки моральне поліпшення, але також і матеріальні вигоди. Разом з молодим ірландцем, Джо Миганом, який виріс в тій дільниці, Алинський почав відідувати провідників різних національних груп та викладати їм свої думки. Працю цю двох захоплених молодиків підтримав шікаговський поступовий єпископ Бернард Дж. Шейл. Праця дала добрі наслідки й на сьогодні в „Сусідську Радку” входить яких 185 місцевих організацій: спортивні товариства, громадські клуби, релігійні товариства, братства, школи, церкви, робітничі юніти, професійні організації, організації ветеранів. Це є федерація зі своєю управою, головою радою та загальними зборами. Кожна організація, що є членом „Сусідської Ради”, незалежно від свого розміру, має одного представника в загальній раді. На загальних зборах, які вирішують напрям праці та програму діяльності, всі організації заступлені пропорційно до кількості своїх членів.

Як ця „Сусідська Рада” помагає ліпшому ознайомленню поміж різними групами, можна бачити хочби зі списку урядників за минулий — чий який ніший — рік. Головою Ради за минулий рік був польський католицький священник; з чотирьох заступників голови один був польський робітничий діяч, другий — жид, службовець великої крамниці, далі — словачий католицький священник та ще один словак — представник словачьких груп. Касіером був німецький лютеранський пастор. Секретарем був ірландець, католик, Джо Миган, один з небагатьох платних робітників.

Коли Рада зорганізувалася року 1940, першим її завданням була опіка над дітьми. Зорганізовано було амбулато-

рію для немовлят, а в школах, дублячих та парохіальних, влаштовано гарячі сніданки та молоко без оплати роздавалось дітям в школах та на спортивних площах в літ. Призначено було до праці всі можливі сили для боротьби з дитячою злочинністю. Особливу увагу звернула Рада на боротьбу з упередженнями, нетерпимістю поміж різними групами, бо та дільниця не раз була місцем ворожнечі, з огляду на різницю національного походження, чий віри. Як тільки виникло якусь релігійне, чи расове забурення, Рада зараз же приступала до розслідування справи, перевіряла чутки й факти і подавала до відома про наслідки тих досліджень. Як приклад можна привести такий випадок: з’явилися чутки, що нігри штовхають бляхи в автобусах та трамваях. Тоді шість священників, залуштувавши свої плаші під саму бороду, почали самі

іздити в автобусах і трамваях, для того, аби переконатися на власні очі чи то правда. За тиждень, в своїх промовх під час служби в церквах заявили, що автобуси і трамваї дуже переповнені і штовхають всі, нігри не більше ніж інші.

Сьогодні цей добро-сусідський рух поширився на Клівленд, Савт С. Пол, Кензас Сіті й Омага. Хоч сусідські ради в цих містах так різняться від шікаговської Ради як одна американська родина від другої, але дух і завдання ті самі. Цілком зрозуміло, що подібні організації не раз піддаються під критику. В боротьбі за досягнення своїх намічених завдань, часом бувають надто боевими. Але один з мешканців тої дільниці певно висловив думку переважачої більшості, заявивши: „Якби кожне місто робило те, що робимо ми, то світ був би на шляху до миру”.

Загальна Рада — ФЛПС.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЧОМУ НЕ ІДУТЬ ДО СОВЕТСЬКОГО РАЮ?

Я приїхав до Америки недавно. Перше, що я зауважив, то це, що тут і найбідніші українці не живуть так бідно, як живуть українці на рідній землі. Друге, що мене здивувало, то це, що тут є ще багато москвофілів, що обороняють Совети і Росію і є за Сталіним. З розмови з ними я переконався, що вони цілком не знають, що тепер діється на тих землях, з яких вони вийшли. Вони сліпо вірять у те, що пишуть москво-сталинські агенти. Та найбільше мене так здивувало те, що ці люди не люблять Америки і американської влади, а тільки люблять Совети і советський лад, яких не знають. З їх слів виразно виходить, що їхньою батьківщиною є Совети. Вони не тільки віддають Сталінові Україну, але віддали б йому кожної хвилини теж і Америку.

Мені, що бачив власними очима советський „рай”, просто вірити не хочеться, щоб такі люди могли бути на вільній американській землі. Я знаю, що є режим Сталіна, знаю, що є енкавудисти, знаю, що є Соловки, знаю, чим є Сибір для українських виселенців. Тому так хотів би заплескати до

тих усіх побаламучених сталинською пропагандою, щоб повернули з злої дороги. Знов тим, що намагаються перетягати наших людей на сталинський бік, хочу поради, щоб покинули капіталістичну Америку, а переселились в „селянсько-робітничі” Совети. Я тамтуди не піду, бо був свідком, як гинули українці тисячами. Я бачив, як їх гнали на Сибір і Соловки. З такою владою як большевицька згода неможлива. Тому я певен, що їй мусить прийти скорше чи пізніше такий самий кінець, як прийшов владі Гітлера.

Осип Чайковський,
Брекенрідж, Па.

ДО ШАНОВНИХ ЧИТАЧІВ „СВОБОДИ” І „УКРАЇНСЬКОГО ВІСНИКА”

Як Ви змінюєте адресу, просимо негайно повідомити про це адміністрацію „Свободи”. Скорше повідомлення усуває непорозуміння і стримання газети. З повідомленням просимо також вислати 10 центів готівкою або поштовими значками на покриття вироблення нового стелса. Члени і Читачі з Канади звольте прислати тільки готівку тому, що канадських поштових значків не

HEALTH HINTS

„Health Hints” is a regular contribution to this paper by The Medical Society of New Jersey. Questions should be addressed to the Office of the Society, 315 West State Street, Trenton 8, N. J.

ANIMAL HANDLERS MAY GET ANTHRAX

THE disease known as anthrax is a burrowing skin infection caused by a bacillus transmitted to man through contact with diseased animals or infected animal products. Anthrax is characterized by a carbuncle-like lesion surrounded by swelling and an abnormal accumulation of water in the tissues. The disease is serious. The first evidence of infection is the appearance of a small red spot on the skin accompanied by intense itching. The spot grows within a few hours into a sac containing fluid. This sac may rupture early, leaving a small ulcer, or may enlarge by direct extension or by development of a ring of such sacs. Within six days after onset, the sac ruptures and begins to dry and the swelling recedes. In drying, a tough black crust is formed which is characteristic of this infection. This can usually be removed easily in 10 to 14 days after onset but is sometimes firmly embedded and may persist for long periods, finally leaving a punched-out ulcer which slowly fills with new skin tissue.

Treatment is begun as soon as the diagnosis is made. The chief treatment drug is penicillin which effects recovery in the majority of cases if diagnosis is made early enough. Special serums and sulfa drugs are also used in treatment. Farmers, butchers, taxidermists, and all persons whose work brings them into contact with animals or animal products, must be especially alert to the danger of anthrax. The disease may even be transmitted through infected bristles on cheap, unsterilized shaving brushes.

УВАГА! ДЖЕРЗИ СІТІ, Н. ДЖ. УВАГА!
БР. СВ. ІВАНА ХРЕСТИТЕЛЯ, ВІД. 270 У. Н. СОЮЗУ

БАЛЪ
В СУБОТУ, 23. ЛИСТОПАДУ (NOVEMBER 23, 1946)
В УКРАЇНСЬКОМУ НАРОДНОМУ ДОМІ,
181-183 FLEET STREET, JERSEY CITY, N. J.

Початок у годині 7. ввечір. Вступ 65 центів.

Впов. Громадяни! Заряд Братства св. Івана Хрестителя доложити усіх старань, щоб всі гості на цій балі були задоволені. Постарався про першорядну музику, смачні перекуси, добрі здорові напійки; взагалі про все, щоб задовольнити гостей. Тому має честь запросити всіх Чесних Громадян, всі Хв. Братства, Товариства і Сестрицтва на цей бал, а певно не пожалує!

Заряд Бр. св. Ів. Хрестителя.

Праісторичний чоловік в Америці

Кости людини, яка — за твердженням науковців — жила перед 500,000 роками, привезено дня 17-го вересня 1946 р. після 8 тижневої подорожі з острова Ява (Джава) в Голландській Індії коло побережжя Азії. Ці кости приміщені в Музею Природничої Історії в Нью Йорку і означено, що це Чоловік Гігант „мегантропос”, або Чоловік з Яви ч. 1. З нього осталися лише зуби і частина щок і на їх підставі науковці відтворили цілий череп голови найстаршої досі зведеної людини.

Є ще й кости другої подібної людини, званої „пітекантропос робустус” або Чоловік з Яви ч. 2, теж жила перед півмільона роками; далше зуб Китайського Гіганта — „гігантопитекус” — зперед 400,000 літ; череп печерної ходячої людини зперед 300,000 літ, званої в науці „пітекантропос еректус”; вкінці десять черепів людини, званої „гомо соленсис” зтак званого „Неандертальського часу”, тоб то зперед 100,000 літ.

Крім цих останків праісторичної людини привезено до Америки ще правдивий „ковчег Ной” костей інших передісторичних тварин, які гуляли по нашій землі сотні тисяч літ тому. Всі ці знахідки мають послужити як ланки у слідженні за розвитком людини із первісного стану аж до теперішнього.

Наука, яка займається досліджуванням передісторичного стану життя на землі, включаючи й життя людини, це палеонтологія. Одним із знавців палеонтології є голандець д-р Г. Р. фон Кенігсвалд, який саме привіз згадані останки праісторичної людини до Нью Йорку. Він співпрацює у Музею Природничої Історії із д-ром Францом Вайденрайхом, який віднайшов так званого „Пекінського Чоловіка”, теж із перед історичних часів. Д-р Кенігсвалд не лише студіює еволюцію людини, але перебуває теж власну свою роду людську еволюцію вчасі війни. Саме перед нападом на Перл Гарбор він знаходився на острові Ява, у Голандській Індії. Коли вибухла війна він переїхав до безпечного, тому спавував свої цінні знахідки в скрині і примістив їх по домах приязно до нього настроєних неутраляних шведів та швайцарців. Коли прийшли японці; увязнили його і тримали 30 місяців в різних концетрах на острові Ява. Тому, що його знахідки були знані вже перед війною, ними зацікавилися визначні американські науковці і тепер помогли йому привезти цей палеонтологічний скарб до Америки. Він знає

КАМПАНІЯ — на — ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ”

Усі датки, надіслані на пресовий фонд „Свободи”, потверджуємо з подякою проголошенням у цій рубриці.

Відає:	Датки:	Відає:	Датки:
George Petrichak, передп.	\$ 3.00	104 Іван Масковіта	2.00
21 Peter Pankewich	2.00	112 Парам Різун	5.00
25 Іван Штогрин	5.00	130 Андрій Борак	10.00
39 Юліан Клячко	2.00	130 Стефан Бриглар	5.00
44 Андрій Шилек	2.00	130 Алекс Андрусик	2.00
48 Никола Якіч	2.00	130 Михайл Гаврилович	2.00
50 Григорій Вавринько	2.00	130 Іван Лесняк	2.00
57 о. Михайло Мартинюк	5.00	130 Василь Нічка	2.00
57 Данило Зальованій	2.00	130 Янош Палага	2.00
57 Михайл Галашин	2.00	130 Alex Tynetsky	2.00
57 H. Nedelaky	2.00	130 Nicholas Debelaky	2.00
58 John Motyl	2.00	132 Michael Wallace	2.00
59 Олекса Зелук	2.00	133 Дені Качмарик	2.00
69 Dmytro Kefor	2.00	142 Іван Хомяк	2.00
70 Теодор Кричковский	2.00	142 D. Hnatiuk	2.00
72 Пелагій Серединський	5.00	142 Петро Пітула	2.00
73 Д. Лободяк	2.00	152 Theodore Swideraky	2.00
76 Іван Громада	3.00	163 Пилип Яновський	2.00
76 Михайл Стиранець	2.00	163 Николай Блядочий	2.00
78 Іван Онушка	2.00	175 Василь Братусь	2.00
83 Степан Терлецький	2.00	176 Михайл Іванчио	2.00
90 Петро Височанський	2.00	177 Френк Лучка	5.00
91 Михайл Іванчио	2.00	177 Стефан Саска	5.00
98 Николай Батіг	2.00	177 Лука Гумляк	3.00
98 Василь Пилипак	2.00	177 о. Фіосиф Желехівський	2.00
98 Стефан Гевчук	2.00	179 Василь Парашак	2.00
99 Павло Бонк	2.00	180 UNA Youth Branch	10.00
Ukrainian Art & Novelty Shop	10.00	180 Genevieve J. Zepko	5.00
Микола Козак	3.00	180 Olga Zepko	2.00
J. Gretchen	2.00	180 Eva Zepko	2.00
Григорій Бойсин	2.00	180 Olga Sombati	1.00
Мукота Снот	2.00	180 Helen Muszik	1.00
Теодор Кричковский	2.00	180 Victoria Taras	1.00
Стефан Гула	2.00	180 Pauline Taras	1.00
Михайл Вархолук	2.00	180 Eunice Zepko	1.00
N. Chachewsky	2.00	180 Sophie Zepko	1.00
102 Stephen Bilyk	2.00	180 John Zepko	1.00
102 Теодор Бобечко	2.00	180 John Mikalo	1.00
		180 Dorothy Sudomir	1.00
		182 Олекса Комар	5.00

Адміністрація „Свободи”.

УКРАЇНСЬКІ СТИПНІ КАЛЕНДАРІ

НА 1947 РІК

• У гарних кольорах
• Календаріом діючим українською мовою
• Свята означені чіткими червоними друками

Ціна 30 ц. один

На С. О. Д. не вислаємо. Належність треба посилати разом із замовленням

Тарас Шевченко — Кобзар
Засвітали козаченьки
Зимовий вих
Діти бавляться
Ліноколь
Американський прапор
Олень над водою
Христос добрий пастор
Серце Ісуса Христа
Діти, що їх ангел стереже
Пречиста Діва Марія
Серце Пресвятої Діви Марії
Бетси Росс цині Американський прапор
Тайна вечера
Матір Божа Неустачої Помочи
Свята Родина
Святий Фіосиф
Слава во вишніх Богу
Молода українка
Вішар цвині вішні
Українські козачки вертають з полону
Ой пісала мене мати до керниченьки
Рейдство Твоє Христе Боже наш!
Ангели витяють Ісуса Христа
Святе семейство
Христос у Храмі
Свята Тереса
Romeo & Juliet
Фарма. Діти годують качки
Хлопець грає на сопілці, пташки прислухають, а злілі і криляки танцюють
Хата, довкола цвітін
Вашингтон і А. Ліноколь
Діти збирають ягоди, ангел стереже
Діти ідуть на санях у зимову пору
Гарний вид фарми
Лічівника дивиться на пташку, кормить малі
Діти дивилися на прогулянку
Дитина в ліжку, ангел охороняє
Гарний вид фарми. Діти, кури свині, пс

„СВОБОДА”
P. O. BOX 346
JERSEY CITY, N. J.

УВАГА! МІСТО НЬО ЙОРК! УВАГА!

УКРАЇНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКА ЦЕНТРАЛІА М. НЬО ЙОРК

СКЛИКАЄ ДРУГІ З ЧЕРГИ

ДУЖЕ ВАЖНІ ЗБОРИ

УКРАЇНСЬКИХ УСТАНОВ І ОРГАНІЗАЦІА, як світських так церковних

У НЕДІЛЮ, 24. ЛИСТОПАДА (NOVEMBER 24, 1946)

В ГОДИНІ 2 ЗПОЛУДНЯ

в салі під числом

80 St. Mark's Pl., New York 3 N. Y.

Просимо прийти на ці збори, бо там будуть важні поради. Хай ані одно товариство не лишиться позаді, бо саме тепер пора для вирішення важного діла.

УРЯД УКРАЇНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКОЇ ЦЕНТРАЛІ.

Праця для жінок і чоловіків

WANT ADS

CLASSIFIED DEPARTMENT

8-0237 — 8-0552

ПОТРІБНО ЖЕНЩИН

ОПЕРАТОРОК

досв. на Single Needle Singer Mach.
швейн. машини
ДОБРА ПЛАТНЯ, 40 ГОДИН
музичні вчасні роботи, 2 днів відпочинку
Обезпечення здоров'я даром
LEWY & SACKS
253 Grant Ave., East Newark, N. J.

3 ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

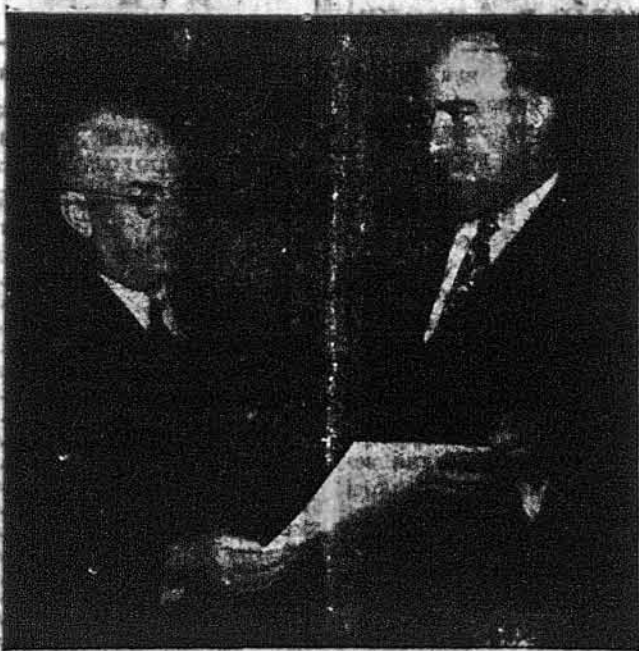
НЮ ГЕЙВЕН, КОНН.

3 почесного обіду —
на сирот.

Братство св. Арх. Михайла влаштувало 13. жовтня почесний обід для гр. Михайла Сузанського і його дружини. Називаємо гр. Сузанського піонером, бо наш громадянин ще за часів кандидатури Михайла Петрицького на парламентського посла з Копичинеччини в 1905 р. брав діяльну участь у громадянській житті і допомагав Петрицькому у його перемозі при виборах. Приїхавши в Америку в 1906 р. поселився Сузанський в Нью-Гейвені і відтоді не брав би участі. Уже в р. 1908 взяв участь в організації бр. св. Михайла разом з Вавром Горішним і Алампієм Завальським. Зорганізувавши цього братства важне тим, що воно дало в р. 1910 початок до закладення парафії, при якій об'єдналася наша громада. Тут повстав хор Бандурист з драматичним гуртком, який вів перед в мистецьких виступах. Потім зорганізовано Українську Січ, і Тов. Любов як від 1910 У. Н. Союзу, до котрого ввійшов до своєї родини гр. Сузанський. Ще далі пошло встановлення Преч. Діви Марії і Любого Ветерана Другої Світової Війни, а до всього давало почин бр. св. Михайла. Ось тому це братство вважає за відповідне улаштувати почесну гостину для гр. Сузанського.

Коли наш піонер згаданого дня ввійшов на сцену, то гості вже були зібрані і їх іменем привітав гр. Сузанський і його дружини предс. К. Стасюк серед загальної овації. Наші господарі пописалися приладженням обіду і це треба піднести на призначення їх знання кухонної штуки. Товстмайстром став К. Марушак і він привітав усіх та був господарем вчасі гостини. Було повно гумору, промови переповідали історію громади і заслуги солінізанта, котрого закликали не лише на громадські наради, але теж і на родинні та особисті імпреси. Товстмайстер розповів про значіння бр. св. Михайла, яке стоїть на сторожі інтересів церкви й народної справи. Потім гр. Н. Хабінець заговорив про положення українського народу, про скитальство, про сироти, про біду між ними, про вигоду серед американських громадян і попросив, щоб хоч окоурили,

Honor Nation's Newspaper Boys

Secretary of the Treasury, John W. Snyder (left), presents first of Newspaper Boy Thrift Club charters to Richard V. Snyder, general manager of the Philadelphia (Pa.) Evening Bulletin to symbolize similar awards to nearly 100 daily newspapers.

які спадують із наших столів, призначити на сироти.

На його запис склали жертви на сироти: обое Сузанські і Агафія Бундзяк по \$10; а по \$5: бр. св. Михайла, В. Вітенько, Ф. Левандовський, П. Гречаник, М. Сузанський, Е. Маркевич; по \$2: К. Марушак, К. Стасюк, П. Брезіцький, Т. Бовіт не брав би участі. Уже в р. 1908 взяв участь в організації бр. св. Михайла разом з Вавром Горішним і Алампієм Завальським. Зорганізувавши цього братства важне тим, що воно дало в р. 1910 початок до закладення парафії, при якій об'єдналася наша громада. Тут повстав хор Бандурист з драматичним гуртком, який вів перед в мистецьких виступах. Потім зорганізовано Українську Січ, і Тов. Любов як від 1910 У. Н. Союзу, до котрого ввійшов до своєї родини гр. Сузанський. Ще далі пошло встановлення Преч. Діви Марії і Любого Ветерана Другої Світової Війни, а до всього давало почин бр. св. Михайла. Ось тому це братство вважає за відповідне улаштувати почесну гостину для гр. Сузанського.

К. Марушак.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАїнського НАРОДНОГО СОЮЗУ.

ДО ЧИТАЧІВ СВОБОДИ

Коли змінює свою адресу, а Ви є ЧЛЕНОМ У. Н. Союзу, то подайте число відділу. А коли Ви є передплатником, то це при зміні адреси зазначити.
Подати нам так інформації прискорять зміну адреси без проволочки.
Адм. Свободи.

Шукають своїх рідних

УВАГА: Пишучи до Укр. Допом. Комітету, просимо з початку листа подати, в якій годині і від якого часу в дану особу.

ГРУПА: ЛИСТИ ДО:

3992. Угріні Лаврентія з Дрогобича від Угріні Любомира.
3993. Матурняк Григорія, Лещук Акиліни і Юлії з с. Поручин, Бережани, від Рак Петра і Емілії (Мотиківська) з с. Бише і Пліхви.
3994. а) Вовк Льва, Чепіль Юстини, Жук Степані, Медвідь Євгенії від Дума Василя з с. Млинівці, Зборів.
3994. б) Сулятицький Михайла, Симчик Василя і Антона, Романич Анни від Сулятицького Івана з с. Березів, Коломия.
3995. Яницький Михайла з Долини від Яницького Володимира.
3997. Нагорняк Йосифа і Михайла, Кушовського Станіслава від Нагорняк Володимира.
2999. До одностельчан Полонного, Волинь, від Бобрівнички Петра.
4000. Штеник Петра, Петрич Михайла з с. Торганович,

СВЯТО-МИКОЛАЙСЬКІ ПРЕДСТАВЛЕННЯ

- Петро Мерчук: У НІЧ СВЯТОГО МИКОЛАЯ. Сценічна картина в 1 дії, 11 осіб; двоє старших і 9 дітей. 20 ц.
Юра Шкрямляк: ТРИ КНЯЗІ В ВИФЛЕЄМІ, Вертеп для хити і сцени. З додатком дитячого Вертепу "Божий Пастушок". 17 осіб. Ціна 20 ц.
Роман Леонтович: СВЯТО-МИКОЛАЙСЬКА НІЧ. Сценічна картина в двох відділах, 10 осіб. Ціна 15 ц.
ТРИ СВЯТО-МИКОЛАЙСЬКІ ВИСТАВИ: 1) Богдан Заклинський: Св. Миколай межи школярами, в одній дії, 11 осіб і школярі та школярки. 2) Роман Леонтович: Свято-Миколаївська ніч, в двох діях, 10 осіб. 3) Петро Мерчук: Поміч Св. Миколая, в двох діях, 6 осіб. Ціна 35 ц.
ДИТЯЧІ СЦЕНІЧНІ КАРТИНИ НА СВ. МИКОЛАЯ
Роман Леонтович: СВЯТО-МИКОЛАЙСЬКА НІЧ. Сценічна картина в двох відділах, 10 осіб, і Петро Мерчук: ПОМІЧ СВ. МИКОЛАЯ. Сценка на 2 дії, 6 осіб. Обидві штуки за 20 ц.
А. Лотоцький: В НІЧ СВ. МИКОЛАЯ, 3 картини, 18 осіб — 25 ц.
М. Шугаєвський: РІЗДВЯНА КАЗКА, дві картини, з партитур. 20 ц.
Я. Вільченко: З КОЛЯДОЮ. Вертеп для школярів, 10 осіб і гурт — 15 ц.
А. Поляницький: ВЕЧІР СВ. МИКОЛАЯ, одна дія, 9 осіб — 20 ц.
М. Курбеа: СВЯТА ГОСТИНА, дві відділи, 13 осіб — 40 ц.
Р. Завальков: НА ДВОРІ ЦАРЯ ГОРОХА. Драматизована казка-права в двох відділах з прологом і епілогом, 6 осіб і гурт — 20 ц.
Замовлення з належністю слати до:
"СВОБОДА"
Р. О. Вох 346 Jersey City, N. J.
Замовлення з Канади треба платити американською валютою.

- Самбір, від Стебелька Евдокії (Петрич).
4002. Яромир Марії від Яромир Софії з с. Рупенка, Ліско.
4004. Каролів Миколи, Ізидора і Юліана з с. Струсів, Тербова, Гардецький Михайла і Олександра, о. Подільський Мирослава, Русин Марії (Чайковська) з с. Зарваниці, Підгайці, Гардецький Ізидора і Марії (Боднар) та Боднар Павліни (Билів).
4006. Артименко Павла і Олександра з Херсонщини від Поєдинок О. (жена Петра).
4006. Попович Антопа з с. Слобода Рун., Печеніжин, від Панівник Богдана.
4007. Шолохон Марії від Михайлюк Степана.
4008. Лисий Івана, Рачаковський Антопа, о. Копяковський Миколи з Боршова від Чугайовський Володимира.
4009. Проць Івана, Марії і Юстини з с. Торчєнович, Самбір, від Пекелько Степана.
4010. Бойдуй Домки (Савчук) з с. Залуква, Галич, від Бойдуй Івана.
4011. Кадиляк Ілька з с. Чистогорби, Сянік, від Кадиляк Теклі.
4012. а) Каштанюк Івана від Дмитеркова Теофілі (Каштанюк).
4012. б) Блашук від Блашук Роми, донька Йосифа.
4013. Мельник Ілька з с. Семенишова, Стрий, від Мельник Євгена, Івана і Катерини.
4014. Говосин Степана і Марії з с. Паушівка, Чортків, від Олійник Марії (Госович).
4016. Савран Івана і Софії (Бешлер) від Митник Николи з с. Новосілки Гос., Рудки.
4017. Вовнянка Марії (Олійник) з с. Жудич, Золочів, від Олійник Стефанії (Галаяк).
4018. Гашилик Юрка з села Чорна, Сянік, від Гашилик Катерини (Притула).
4020. Непрель Антопа, Політчук Мозеса, Калєнда Павла з пов. Луцька від Непрель Сергія і Наді (Столяр).
4021. Сиката Анни від Федичинський Степана з с. Чепиниці.
4022. Каст Гавриїла від Каст Ірини (Малютин).
4023. Березовська Анні з с. Молодинча від Ярема Петра Петрович.

4024. Сиката Анни, Аліяча, Тадея з с. Хоржів, Ярослав, від Сиката Євгена.
4025. Лісєцький Степана і Миколи з Белза від Дзундза Марії Гумєнецька).
4026. Мишуків Олексі, Олені, Олександра, Анатолія, Мельников Івана, Гушєнок Федора, Потопенко Семена від Форостенко Олексі.
4027. Василівський Филипа від Василівський Павла, син Андрєя.
4028. Гуло Павла з Мінська від Лабус Константина.
4029. Нурко Василя, Благута Петра від Попіль Івана.
4030. Смола Томаша, Йосифа, Николая і Івана від Флюнт Зофії (Рєндорич) з с. Струпиця, Самбір.
4031. Гримак Миколи Сидорів від Мартошук Андрія.
4032. Годинський Лаврентія від Годинський Миколи.
4033. Леньо Маргарети від Леньо Марії (Малюкін) з Буковини.
4034. Шпитко Дмитра Михайла з с. Іспас, Буковина, від Шпитко Миколи.
4035. Тапарин Петра з с. Оліва, Тернопіль, від Луцик Миколи.
4036. Яворський Василя і Петра, Кора Степана, Морохович Луки, Цюпа Михайла, Вишинський Івана з с. Лімна, Турка, від Залута, Петра.
4037. Швед Миколая з села Бортники, Барановичі, від Швед Михайла.
4038. б) Цюник Микола від Шхотодоха Теодора з с. Книгиничі, Рогатин.
4039. Голда Василя з с. Глубічок Великий, Тернопіль, від Голда Богдана.
4041. Куратцін Федора і Юрка від Лавєр Олені з с. Криве.
4042. Вовчик Миколи, Марти і Ірини, Колушко Френка з с. 2708 Farwell Ave., Chicago 45, Ill.

Сієць, Станіславів, від Кузьмич Василя.
4043. Зарємба Романа і Марії з с. Кийданець, Збараж, від Козинчук Степана.
4044. Лосик Параньки з села Подосілля, Перемішляни, від Осетко Дмитра.
По інформації писати до:
United Ukrainian American Relief Committee
P. O. Box 1681
Philadelphia 6, Pa., U. S. A.
В запитах просимо конкретно вказати годину і місце.

ПОШУКУЮТЬ

ПЕТРО БНАС, із села Стільське, пошта Николаїв над Дністром, поїхав "Жидачка", з воєнування "Станіславів", хай зголоситься на адресу:
WASYL DEMBICKI
C. P. O. Box 260/135,
London E. C. 1, England.

ОЛЕКСАНДРА МАРКАС, з дому Дудар, із села Глинички, пошта "Збараж", шукає ВАСИЛЯ СТУДІРА і його жінку Темлі з дому Галабура. Хто про них знає, або вони самі, хай пише:
ALEXANDRA DUDAR,
c/o Benit
200 Columbia Ave., Irvington, N. J.

Марії Петричєвич, з дому Смерчинська, Маріяміла, пов. Станіславів, Мешкала у Філадельфії, Па., шукає брат Теофіл Смерчинський, Augsburg, U. S. Zone Germany, D. P. Camp, Hinderburg Kaserne.

Що робити на біль ARTHRITIS (недуга злучень)

Спробуйте це безплатно

Як Ви ще ніколи не вживали "Rosse Tabs" в болю запалення злучень, запалення нерва, ревматизму, ми хочемо, щоб Ви їх спробували на наше різниці. Ми пишемо Вам повну пачку у якій Ви можете вжити 24 Таб. ДАРОМ. Як не "завува" Вас моментальна полегша, яку відчуваєте приємно в нашій терпінню, зверніть до пачки і Ви нічого нам не довірите. Ми пишемо це так практично. НЕ ПОСИЛАЙТЕ ГРОШЕЙ. Пишіть лише ім'я і адресу, а ми негайно пишемо Вам Tabs відворотного поштою. ROSSE PRODUCTS CO., Dept. 05, 2708 Farwell Ave., Chicago 45, Ill.

ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ "СВОБОДИ"

Отрим повідомляємо всіх тих, котрі посилають до Комітету оголошення про те, що сиротам чи в Америці рідні, чи знайомих, а виразно не пишуть, що це платне оголошення, або не платне, то такі оголошення адміністрація пересилає до З. У. А. Д. Комітету в Філадельфії, який веде з них реєстр і якому "Свобода" поміщує такі оголошення безплатно.
Хто хоче, щоб його оголошення було поміщене у "Свободі" окремо від оголошень З. У. А. Д. Комітету, хай напише виразно, що це платне оголошення і скільки разів має бути поміщене.
Адм. "Свободи".

РІЗДВЯНІ КАРТКИ

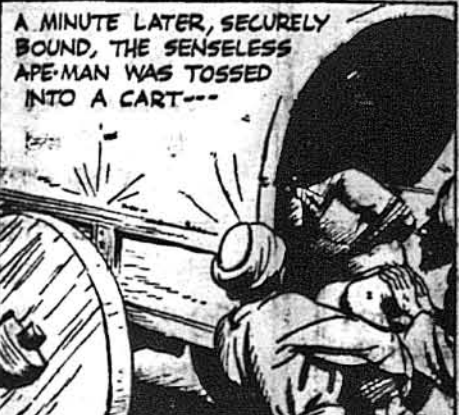

Вислати Святочні Картки на Різдво до рідні і знайомих — це старий звичай. Замовляйте отже тепер ці гарні Святочні Картки з українськими різдвяними побажаннями у формі книжечки з конвертом.
Картки з українськими візорами 10 центів одна.
Звичайні картки 5 центів одна.
Замовлення шліть до:
"СВОБОДА"
81-83 Grand St. (P. O. Box 346) Jersey City 3, N. J.
Замовлення з Канади треба платити американською валютою.
П. С. Щоб оминити опізнєння просимо залучувати моні-ордер разом з замовленням.

ТАРЗАН, ч. 1486. Два бранці.

WITH ALL HIS FORCE THE BRIGAND BROUGHT THE STONE DOWN ON TARZAN'S UNPROTECTED HEAD.

З цілою силою кинув бандит камінь на незахоронену голову Тарзана.

Минуто пізніше туго зв'язаний, обеззладнений малпочоловік опинився на возі...

...а перестрашена Найда опинилася дбайливо замкнена у другому возі.

Тоді каравана вирушила в дорогу, везучи двох бранців у незнані світи.

СТІННІ КАЛЕНДАРІ

НА 1947 РІК
з дуже гарними кольоровими образками і українським календарієм, на твердих папері величини 9 1/2 x 15 1/2
Ціна 25 центів один.
Ось ТАКІ ОБРАЗКИ:
СВЯТА РОДИНА
МАТИ БОЖА НЕУСТАННОЇ ПОМОЧІ
ЗИМОВИЙ ВИД
САНКОВА ПРОГУЛКА
ЧУДОВИЙ ВИД ФАРМИ
Замовлення слати до:
"СВОБОДА"
P. O. BOX 346
JERSEY CITY 3, N. J.
З Канади треба платити тільки американською валютою.

ПОВІДОМЛЕННЯ
Зорганізований Український Комітет повідомляє усіх, хто задуває виїжджати на якийсь до MIAMI, FLORIDA, щоби в цілі одержання відповідного помешкання, зголошували сь до:
UKRAINIAN COMMITTEE
75 N. E. 4th STREET
MIAMI, FLORIDA.

BUY YOUR
Extra SAVINGS BONDS
NOW

IVAN KOVALCHUK
FUNERAL DIRECTOR
& EMBALMER
ЗАНИМАЄТЬСЯ ПОХОРОНАМИ В СТЕПІ
NEW JERSEY
ЩО ПРИБУТИ ДЛЯ ВСІХ ОБСЛУГОВА ЧЕСНО І НАПРЯЦІА
У випадку смутку в родині киньте як в дель так і в немі:
JOHN KOWALCHUK
79 Sussex Street
JERSEY CITY 2, N. J.
Tel. Bergen 4-5131

МИРОН ЛИТВИН І СИН
УКРАїнські ПОГРЕБНИКИ
Обслуга шира і чесна
601 SPRINGFIELD AVENUE
IRVINGTON, N. J.
Phone: ELden 3-0900

НЕ ВИДАВАЙТЕ ЗАБАГАТО
Завжди ШАДІТЬ дешо з вашого забезпечення.
Ми уклалимо про-красні ЦІЛИЙ ПОХОРОН за \$150.00
У випадку смутку в родині киньте

KAIN MORTUARIES, INC.
Найбільший український погребовий зарадчик в Америці
S. KANAI KAIN, Pres.
433 STATE STREET,
PERTH AMBOY, N. J.
Phone PE 4-4444
— OR —
УКРАїнський ПОГРЕБНИК
66 ELIZABETH AVENUE,
NEWARK, N. J.
Phone BRIDGE 3-4753
ELIZABETH, N. J.
225 WEST JERSEY STREET
Phone: EL 2-3611

ІВАН БУНЬКО
УКРАїнський ПОГРЕБНИК
заряджує погребам до чотирьох миль за \$150
ОБСЛУГА НАПРЯЦІА
JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 8th ST., NEW YORK CITY
Dignified funerals as low as \$150
Telephone: GRamercy 7-7691

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАїнський ПОГРЕБНИК
Занимається похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і ОКОЛИЦЯХ
129 EAST 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel.: ORchard 4-2568
BRANCH OFFICE & CHAPLAIN
707 Prospect Avenue,
(cor. E. 155 St.)
BRONX, N. Y.
Tel. MElrose 5-6577